21/10/2021

Ανακομιδή Λειψάνων Οσίου Χριστοδούλου του εν Πάτμω

Μητροπολιτικό Έργο / Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου

Τιμάται σήμερα, 21 Οκτωβρίου 2021, η ανακομιδή των λειψάνων του Οσίου Χριστοδούλου του θαυματουργού στην Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου του θεολόγου στην Πάτμο.

Πλήθος πιστών, κληρικών και λαϊκών, συρρέει από χθες στο καστρομονάστηρο, όπου βρίσκεται και το Ιερό λείψανο του Οσίου, που είναι ο κτήτωρ της Μονής. Οι μοναχοί ανοίγουν την ασημένια λάρνακα για προσκύνημα από την παραμονή της εορτής, οπότε και τελείται ιερά αγρυπνία.

Δείτε τα φωτογραφικά στιγμιότυπα από την πρωινή πανηγυρική Θεία Λειτουργία, της οποίας προεξήρχε ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής, γέροντας Κύριλλος, και διαβάστε τον βίο του, όπως τον παραθέτει η Πατμιάδα Εκκλησιαστική Σχολή.

Ο Όσιος Χριστόδουλος, κατά κόσμον Ιωάννης, γεννήθηκε το 1020 στη Νίκαια της Βιθυνίας από ευσεβείς γονείς, τον Θεόδωρο και την Άννα. Ανατράφηκε από τα νεανικά του χρόνια στην μοναχική πολιτεία και ασκήτεψε στον Όλυμπο της Βιθυνίας και στην Παλαιστίνη. Έπειτα απήλθε στο όρος Λάτρον της Καρίας της Μ. Ασίας, στη μονή του Στήλου, όπου ίδρυσε βιβλιοθήκη και συγκέντρωσε γύρω του πολλούς μοναχούς. Εξαιτίας της παραμονής του στο όρος του Λάτρου, ο Όσιος Χριστόδουλος προσονομάζεται «Λατρηνός». Λόγω όμως των βαρβαρικών επιδρομών κατέφυγε, το έτος 1079, στην Πάτμο, όπου με την συνδρομή του αυτοκράτορα Αλεξίου Α' του Κομνηνού (1081 – 1118) ανήγειρε την περιώνυμη μονή και βιβλιοθήκη.

Η ιστορία έχει ως εξής: **Μετά από περιπλανήσεις στα γύρω νησιά, φθάνει στην Πάτμο, στην οποία γοητεύεται από την ησυχία και την ηρεμία που επικρατούν. Αμέσως φεύγει για την Κωνσταντινούπολη και ζητά από τον Αυτοκράτορα Αλέξιο Α' τον Κόμνηνο την 'δεια "ίνα φροντιστήριον των ψυχών καταστήση ταύτην". Ο Αυτοκράτορας με χρυσόβουλο του παραχωρεί την Πάτμο και τα γύρω νησιά μαζί με εργάτες και χρήματα. Με την εγκατάσταση του στην Πάτμο ο Όσιος ξεκινά το χτίσιμο Μοναστηριού τιμώμενο επ΄ ονόματι του Θεολόγου. Οι επιδρομές όμως των Μουσουλμάνων δεν θα τον αφήσουν ήσυχο ούτε αυτή τη φορά. Ο Όσιος αφήνει την Πάτμο και καταφεύγει στην Εύβοια, όπου αφού ίδρυσε ένα Μονύδριο εξεμέτρησε το ζήν στις 16 Μαρτίου 1093μχ. Το λείψανο του το έφεραν στην Πάτμο οι μαθητές του κρυφά από τους Ευβοείς και φυλάσσεται ως σήμερα στο μικρό φερώνυμο Παρεκκλήσιο του Οσίου Χριστοδούλου, στη Νοτιοδυτική πλευρά του Καθολικού της Μονής.**

Στην συνέχεια μετέβη στην **Κωνσταντινούπολη** για υποθέσεις της μονής και αργότερα, αφού παραιτήθηκε από ηγούμενος, ήλθε στο Στρόβιλο, πόλη κοντά στην ακτή της Μ. Ασίας και ανέλαβε εκεί την φροντίδα της μονής του Αρσενίου. Από το **Στρόβιλο** μετέβη αργότερα στη νήσο **Κω.** Εκεί ίδρυσε μονή της Αγνής Θεομήτορος, στην οποία κατόπιν ενεργειών του ο αυτοκράτορας του **Βυζαντίου Αλέξιος Α' ο Κομνηνός**, δώρισε προάστια της νήσου Λέρου και τη νήσο **Λειψώ.**

Από την Κω μετέβη στην Κωνσταντινούπολη και αφού συνάντησε τον αυτοκράτορα Αλέξιο Α' Κομνηνό, τον παρακάλεσε να του δώσει άδεια να ιδρύσει μονή στη νήσο **Πάτμο.** Η άδεια παρασχέθηκε και επιπλέον παραχωρήθηκε στον Όσιο από τον

αυτοκράτορα και όλη η νήσος το έτος 1088. Η ανέγερση της μονής στην Πάτμο, η οποία τιμάται στο όνομα του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, εξαιτίας της συγγραφής της Αποκαλύψεως από τον ιερό Ευαγγελιστή στο νησί αυτό, άρχισε αμέσως από τον Όσιο Χριστόδουλο. Πριν όμως ακόμη τελειώσει το έργο, ο Όσιος αναγκάστηκε μαζί με τους μοναχούς να εγκαταλείψει το έργο και το νησί, λόγω των επιδρομών των Τούρκων εναντίων αυτών.

Από την Πάτμο καταπλέει για ασφάλεια στον Εύριπο (Εύβοια) κατά το έτος 1092.
Η διαμονή του Οσίου Χριστοδούλου στην Εύβοια ήταν σύμφωνα με επιστημονικές έρευνες μικρής διάρκειας. Υπάρχει η πληροφορία ότι ένας ευσεβής και πλούσιος κάτοικος του Ευρίπου προσέφερε την πολυτελή οικία του στον Όσιο, ο οποίος την ανέδειξε σε μοναστήρι, αν και οι φροντίδες του Οσίου, εξαιτίας της μεγάλης περιουσίας του μοναστηριού στην Πάτμο, απαιτούσαν την παραμονή του όχι στην έρημο αλλά κοντά στον κόσμο. Εξάλλου, στην Εύβοια ανέκαθεν υπήρχε παράδοση, σύμφωνα με την οποία ο Όσιος Χριστόδουλος παρέμεινε ασκητεύοντας στο σπήλαιο στο δυτικό άκρο της κωμόπολης Λίμνη (Ελύμνιον).

Ο Όσιος κατά την διαμονή του στον Εύριπο συνέταξε την **«Διαθήκη»** και τον **«Κωδίκελλό»** του (Μάρτιος 1093). Τη Διαθήκη αυτή, για να έχει ισχύ, την υπογράφουν επτά αξιωματούχοι της επισκοπικής αρχής και της πόλεως Ευρίπου (Χαλκίδος), ήτοι Λέων πρεσβύτερος και σακελλάριος της πόλεως Ευρίπου, Ιωάννης πρεσβύτερος και νοτάριος της καθέδρας Ευρίπου, Μιχαήλ… της καθέδρας Ευρίπου, Βασίλειος ο ευτελής διάκονος… και νοτάριος Ευρίπου κ.α.

Ειδικότερα, **ο Μητροπολίτης Ρόδου Ιωάννης, στο έργο του «Βίος και Πολιτεία του Οσίου πατρός ημών Χριστοδούλου» εξιστορεί την διαμονή και την κοίμηση του Οσίου Χριστοδούλου στον Εύριπο**, που συνέβη το έτος 1093, όπως και την **ανακομιδή του ιερού λειψάνου του και τη μεταφορά του στην Πάτμο**, αναγράφοντας τα εξής:

«Και φθάνουν εκεί ο Όσιος μαζί με την αδελφότητα, εκεί όπου το νερό της θάλασσας εισρέει προς τα έξω και πάλι οπισθοχωρώντας δημιουργεί κάποιο στενό θαλάσσης, που οι αρχαίοι το ονόμασαν πορθμό του Ευρίπου. Και εκεί λοιπόν, αφού έγινε το αντικείμενο του θαυμασμού όλων και αφού αξιώθηκε την πρέπουσα τιμή, σαν να ήταν Άγγελος σε θνητό σώμα, νουθετούσε το ποίμνιό του, για να μη δυσφορεί στις συχνές μετακινήσεις, ούτε να αντιστέκεται ανόητα στις βουλές του Θεού, που οικονομεί τα πάντα εν σοφία. Αλλά ένας από τους μοναχούς, επειδή δεν υπέμενε τις κακουχίες, ούτε το στριφνό και το επίπονο της αρετής, όπως ο Ιούδας από τους δώδεκα αναχώρησε από την ομήγυρη των αδελφών και την πνευματική εκείνη συγκέντρωση την αντικατέστησε με κήπο, που νοίκιασε. Και, καθώς ο διάβολος εισήλθε στον Ιούδα και τον ώθησε στην προδοσία, με τον ίδιο τρόπο και πονηρό δαιμόνιο βασάνιζε τον μοναχό που είχε αποσπασθεί από την αδελφότητα και ανακοινώνεται στον πατέρα η ασθένεια του μικρόψυχου αδελφού. Εκείνος, πράος και ανεξίκακος, δίνοντας τόπο στην οργή, αφού πήρε το ιερό Ευαγγέλιο, έρχεται το βράδυ προς τον μαινόμενο και παράφρονα, διαβάζει τα λόγια του Αγίου Πνεύματος για ασθενή και αμέσως βελτιώνεται η θέση του αρρώστου, ο οποίος δεν επιθυμούσε πλέον να ασχολείται με την φύτευση δένδρων και την άρδευση κήπων, αλλά προθυμοποιείται για την καλλιέργεια της γης της αρετής, επανερχόμενος με αυτόν τον τρόπο και πάλι στην ποίμνη, από την οποία κακώς προηγουμένως είχε αποκοπεί. Μετά την πάροδο μικρού χρονικού διαστήματος, προφητεύει σε όσους τον ακολουθούσαν ότι θα αποδημήσει προς τον Κύριο, ότι οι Αγαρηνοί δεν θα κατοικήσουν μέχρι τέλους στα νησιά και ότι ο επιστήθιος φίλος του δεν θα αδιαφορήσει γι’ αυτούς, αλλά ότι μόλις καταπαύσει η θαλασσοταραχή, θα επανέλθουν και πάλι στο πνευματικό μαντρί. Παρακαλεί λοιπόν να παραλάβουν

μαζί τους το νεκρό σώμα του από την ξένη αυτή γη και να το τοποθετήσουν στο ναό, για τον οποίο μόχθησε πολύ. Αυτά, αφού προείπε σε όσους συναναστρεφόταν και καθαγίασε τους πάντες με αποχαιρετιστήρια λόγια, παρέδωσε το πνεύμα του στον Θεό, την 16η Μαρτίου.

Ταυτόχρονα με την εκπλήρωση της προφητείας και την εξαφάνιση των πειρατών από τη θάλασσα με την δύναμη του άρχοντος, οι καλοί μαθητές του θυμόντουσαν την προφητεία του ενάρετου ποιμένα και ετοιμάζονταν να αποπλεύσουν. Επειδή όσοι κατοικούσαν τη χώρα εκείνη άκουσαν ότι θα στερούνταν το τίμιο εκείνο σώμα, αφού συγκεντρώθηκαν από τα γύρω μέρη, έλεγαν απροκάλυπτα, ότι με κανένα λόγο δεν θα το επέτρεπαν αυτό. Γιατί νόμιζαν ότι θα ήταν ανόητο και εξ' ολοκλήρου ασύνετο, να επιτρέψουν σε άλλους να το μετακομίσουν όπου ήθελαν, επειδή (ο Όσιος) ήταν γι' αυτούς σωτήρας, ιατρός και θεραπευτής κάθε αρρώστιας. Γι' αυτό με αυστηρότητα φρουρούσαν τον νεκρό. Αλλά δεν έπρεπε να διαψευσθεί η προφητεία του μάκαρος. Γι' αυτό και αφού πλέον είχε προχωρήσει η νύχτα, ξεφεύγοντας από την προσοχή των φρουρών, μεταφέροντας τον νεκρό στους ώμους τον επιβιβάζουν σε πλοίο και, αφού έτυχαν νηνεμίας, φθάνουν στο νησί, αποβιβάζουν με μεγαλοπρεπή πομπή το ιερό σκήνος υμνολογώντας τον Θεό και ευωδιάζοντας τον αέρα με αρώματα. Και τώρα άρτιο και σώο κείται το σκήνωμα στο ναό του Αποστόλου και αναβλύζει πηγές θαυμάτων και όσοι με πίστη το αγγίζουν αισθάνονται κάποια οσμή μύρου και με μόνη την αφή καθαγιάζονται και απελευθερώνονται από κάθε σωματική βλάβη».

Από τα όσα συνέγραψε ο Όσιος Χριστόδουλος διασώθηκαν τα εξής: «Ὑποτύπωσις ἤτοι διάταξις γενομένη πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς ἐν τῇ ἐν Πάτμῳ ἰδὶα αὐτοῦ μονῇ», ἡ προαναφερθεῖσα «Διαθήκη» καὶ ὁ «Κωδίκελλος».

Η Εκκλησία τιμά την μνήμη του στις 16 Μαρτίου και την ανακομιδή των λειψάνων του στις 21 Οκτωβρίου.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.
Τῆς Νικαίας τὸν γόνον καὶ τῆς Πάτμου τὸ καύχημα, καὶ τῶν Μοναζόντων τὸ κλέος, θεοφόρον Χριστόδουλον, τιμήσωμεν ἐν ὕμνοις ἀδελφοί, τὸ σκῆνος προσπτυσσόμενοι αὐτοῦ, ἵνα λάβωμεν τὴν ἴασιν τῶν ψυχῶν, καὶ τῶν σωμάτων κράζοντες· δόξα τῷ δεδοκότι σοι ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.
Τὸ σεπτόν σου λείψανον, ὡς ἰατρεῖον, κεκτημένοι ἄμισθον, νόσων καὶ θλίψεων πολλῶν, ἀπολυτρούμεθα κράζοντες· χαίροις Πατέρων, τὸ κλέος Χριστόδουλε.

Μεγαλυνάριον.
Χαίροις Βιθυνίας γόνος λαμπρός, καὶ τῆς νήσου Πάτμου, ἀντιλήπτωρ καὶ ἀρωγός· χαίροις ἀφθαρσίας, εὐῶδες καλλιστεῖον, Χριστόδουλε θεόφρον, Χριστοῦ συμμέτοχε.

Πηγή: Πατμιάς Εκκλησιαστική Σχολή

Φωτογραφίες: Ματθαίος Μελιανός